

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมปัจจุบัน เริ่มตระหนักถึงสิทธิและความเสมอภาคระหว่างผู้ชายและผู้หญิง เพิ่มขึ้น จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้ระบุไว้ว่าจะสนับสนุนบทบาทของสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้เหมาะสม เพื่อให้ผลบังคับใช้จริงจัง อีกทั้งส่งเสริมให้สตรีได้พัฒนาศักยภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งการพัฒนาค่านิยมของสังคมเพื่อให้ยอมรับคุณค่าของสตรี และส่งเสริมการปฏิบัติให้เพศหญิง และชายได้มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน

แพททริก (Patrick, 1976) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้บทบาททางเพศของเพศอื่นนั้น เป็นการให้อิสระกับเด็กว่าเขาต้องการจะเป็นอะไร และสามารถจะทำอะไรก็ได้ตามที่ร่างกาย ทัศนคติและความสนใจของเขามีความต้องการให้ทำ โดยไม่ยึดอยู่กับค่านิยมของสังคมที่กำหนดให้คนแต่ละเพศกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามเพศของตนเองเท่านั้น นอกจากนี้ตามหลักวิทยาศาสตร์สาขาชีวเคมีนั้นมนุษย์ทุกคนมีลักษณะ 2 เพศอยู่ในตัวแต่ละบุคคลไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุระหว่าง 0 - 8 ปี จะมีการผลิตฮอร์โมนเพศชาย (Androgen) และฮอร์โมนเพศหญิง (Estrogen) ขึ้น ทั้ง 2 ชนิดเท่า ๆ กัน ไม่มีความแตกต่างจนผิดสังเกต จึงทำให้ความเจริญเติบโตของร่างกายและจิตใจในทางเพศและทางอื่น ๆ แทบจะไม่แตกต่างกันหรือแตกต่างกันน้อยมาก (สุชาติ โสภประยูร, 2531)

การเปิดโอกาสให้เด็กวัยอนุบาลได้เรียนรู้บทบาททางเพศของตนและเพศอื่นจึงนับว่าเป็น การวางพื้นฐานของทัศนคติเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ ให้สอดคล้องกับค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งทำให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยเริ่มต้นของการเรียนรู้ เมื่อเด็กอยู่ในวัยเตาะแตะ (Toddler) ที่มีอายุระหว่าง 1-2 ปี เด็กสามารถบอกเพศของตนเองและผู้อื่นได้ เมื่อมีอายุ 5-7 ปี เด็กจะ เรียนรู้ถึงความมั่นคงทางเพศว่า ถึงแม้เขาจะเจริญเติบโตมีความเปลี่ยนแปลงของทรงผม เสื้อผ้า แต่เพศของเขาจะมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง (Honing, 1989) ฟรอยด์ (Freud, 1905) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการด้านการเรียนรู้บทบาททางเพศของเด็กจะเริ่มต้นในระยะเวลาที่เด็กมีความสนใจ อวัยวะเพศ (Phallic Stage) ซึ่งอยู่ระหว่างอายุ 4-6 ปี ระยะเวลาเด็กเริ่มมีความรักต่อพ่อแม่ โดยเด็กผู้ชายจะรักแม่อีกจำพวก จึงพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อเพื่อให้แม่รัก ส่วนเด็กผู้หญิง จะรักพ่ออีกจำพวก จึงพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของแม่เพื่อให้พ่อรัก ฟรอยด์เห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้ เด็กเรียนรู้บทบาททางเพศ คือ สภาพแวดล้อมของเด็ก นอกจากนี้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura, 1965) ได้อธิบายว่า กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กในแต่ละสังคม มี 2 กระบวนการคือการสังเกตและการเลียนแบบ การแสดงออกของบทบาททางเพศที่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้นจึงเกิดจากการเสริมแรง การเลียนแบบ และตัวแบบ

สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ความแตกต่างทางเพศหลังจากที่เด็ก ถูกกำหนดเพศมาให้ตั้งแต่เกิด สังคมจะเริ่มปลูกฝังเรื่องความสนใจ ทักษะและพฤติกรรมที่เหมาะสม ตามความคาดหวังของสังคมนั้น (Sears, 1946) ถึงแม้ว่าเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะไม่มี ความแตกต่าง ทางชีววิทยาและจิตวิทยามากพอที่เด็กจะสมควรได้รับการปฏิบัติจากบุคคลในสภาพแวดล้อมของเด็ก อย่างแตกต่างกัน (Maccoby and Jacklin, 1974) แต่ก็พบอยู่เสมอว่าสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก เป็นสาเหตุหนึ่งที่สร้างความแตกต่างระหว่างเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย (Stiener, 1980)

ความแตกต่างทางเพศของเด็กนั้น เริ่มต้นจากความคาดหวังของพ่อแม่ว่าเด็กผู้หญิงและ เด็กผู้ชายมีความแตกต่างกัน โดยแสดงออกจากการเลือกสีของใช้และเสื้อผ้า สีชมพูคือสีของเด็กผู้หญิง สีฟ้าคือสีของเด็กผู้ชาย และการอบรมเลี้ยงดูก็จะแตกต่างกันไปตามเพศของเด็ก (Stiener, 1980) ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับของ สุมิน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2533) ที่พบว่า ความคาดหวังของพ่อแม่

ทำให้เกิดการแบ่งแยกเพศของเด็ก พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนให้เด็กผู้หญิงระมัดระวังเรื่องกิริยามารยาท ประพฤติตนเป็นผู้หญิงที่ดี มีหน้าที่ดูแลน้องและทำงานบ้าน นอกจากนี้พ่อแม่ยังกำหนดความแตกต่างทางเพศโดยการแต่งตัว การเลือกของใช้ เช่น หมวก รองเท้า ที่แตกต่างกัน รวมทั้งการเลือกซื้อของเล่น ตั้งแต่แรกเกิด เด็กผู้ชายมักจะได้รับของเล่นประเภทยานพาหนะ อุปกรณ์กีฬา และเครื่องมือช่าง เช่น ปืน รถถัง ส่วนเด็กผู้หญิงจะได้รับของเล่นประเภทตุ๊กตารูปต่าง ๆ และของเล่นที่เป็น เครื่องใช้ในบ้าน (Rhiengold and Cook, 1975)

สิ่งแวดล้อมที่สองของเด็กเมื่อออกมาจากบ้าน คือโรงเรียนซึ่งเป็นสังคมใหม่และมีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างทางเพศของเด็ก ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่บ่งบอกความแตกต่างระหว่างเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง การเข้าแถวที่แยกเด็กทั้ง 2 เพศออกจากกัน อีกทั้งครูซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็ก (ประมวล คิดคินสัน, 2536) โดยเฉพาะบทบาทของครูซึ่งนับว่ามีส่วนทำให้เกิดการแบ่งแยกเพศของเด็ก ทั้งนี้เนื่องมาจากครูเองมีความคาดหวังที่แตกต่างกันระหว่างเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย (Guttentag and Bray, 1976)

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนั้น ถ้ากิจกรรมใดมีการแข่งขันระหว่างกลุ่มครูมักแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มย่อยโดยใช้เพศเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง (Chafetz, 1978) การจัดทำสื่อการเรียนการสอนยังแสดงออกถึงความไม่เสมอภาคระหว่างเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย โดยเฉพาะสื่อในหน่วยการเรียนการสอนเรื่องอาชีพของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งครูยังคงเชื่อว่าผู้หญิงควรประกอบอาชีพ พยาบาล ครู และเลขานุการ ผู้ชายควรมีอาชีพเป็นทหาร แพทย์ ตำรวจ วิศวกร และนักธุรกิจ (ประไพพรรณ ภูมิวิสิฐสาร, 2525) การจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละศูนย์จะมีการจัดของเล่นแตกต่างกัน โดยครูจะเปิดโอกาสให้เด็กเข้าไปเล่นตามความสนใจ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529) พบว่าโดยทั่วไปศูนย์เล่นสมมติ และศูนย์ไม้บล็อก จะมีการแสดงออกของความแตกต่างทางเพศอย่างเห็นได้ชัด เด็กผู้หญิงจะถูกสอนให้เข้าไปเล่นของเล่นในศูนย์เล่นสมมติ ส่วนเด็กผู้ชายเข้าไปเล่นของเล่นในศูนย์ไม้บล็อก (हररररर नीलवीरररर, 2535) ซึ่งสอดคล้อง กับเชอร์ (Shure, 1963) ที่พบว่า วิธีการที่โรงเรียนสร้างให้เกิดการแบ่งแยกเพศของเด็กวัยอนุบาล คือ บทบาทของครูในการแบ่งบริเวณการทำกิจกรรมตามเพศของเด็ก เด็กผู้ชายมักจะเข้าไปเล่นของเล่นในศูนย์ไม้บล็อกมากกว่าเด็กผู้หญิงและจะชอบเล่นศูนย์นี้มากกว่าศูนย์อื่นๆ อีกด้วย ส่วนเด็กผู้หญิงจะเข้าไปเล่นตุ๊กตาในศูนย์เล่นสมมติและชอบทำศิลปะมากกว่าเด็กผู้ชาย

สิ่งแวดล้อมขนาดใหญ่อีกระดับหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความแตกต่างของบทบาททางเพศคือ สังคม ทุกสังคมจะกำหนดความแตกต่างระหว่างผู้หญิงและผู้ชายโดยใช้ความคาดหวังและความเชื่อดั้งเดิมของสังคมเป็นข้อกำหนด และคนในสังคมจะยอมรับความแตกต่างของบทบาททางเพศระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง อีกทั้งใช้ความแตกต่างนี้เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตและถ่ายทอดความคิดเห็นไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน (Schaffer, 1981)

แมคคาที (McCarthy, 1980) กล่าวว่า จากความเชื่อดั้งเดิมสังคมคาดหวังให้บุคคลแต่ละเพศมีบทบาทของตนเพียงบทบาทเดียวคือ บทบาทของผู้หญิงได้แก่ความเป็นแม่ ภรรยา ส่วนผู้ชายจะมีบทบาทของความเป็นพ่อ สามี และผู้ทำงานหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวโดยไม่มีทางเลือกอื่นให้ปฏิบัติเลย และหากไม่ปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคมจะถูกมองว่าเป็นคนเบี่ยงเบนสูญเสียความรักและไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมนั้น ความคาดหวังของสังคมจะส่งผลกระทบต่อถึงการเรียนรู้บทบาททางเพศของเด็ก ซึ่งเด็กจะเรียนรู้บทบาทของตนตามความคาดหวังและความเชื่อของแต่ละสังคม โดยสังคมคาดหวังให้เด็กผู้ชายเป็นเด็กก้าวร้าว มีความสามารถในการระงับอารมณ์ มีพัฒนาการที่ดีในการใช้เหตุผล เด็กผู้หญิงจะถูกคาดหวังว่าเป็นบุคคลที่เรียบร้อย อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ ต้องฟังพ่อกับแม่ มีความเป็นผู้ตาม เป็นบุคคลที่น่าทะนุถนอม (Kagan, 1964)

ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากโดยเศรษฐกิจมีการขยายตัวสูงสุด ในรอบ 25 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ครอบครัวมีขนาดเล็กลง ครอบครัวเดี่ยวที่มีเฉพาะพ่อแม่และลูกอยู่รวมกันเพิ่มขึ้น ในขณะที่เด็วกัน ครอบครัวที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้หญิงไว้คู่ก็มีสัดส่วนสูงขึ้นด้วย (สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539) และจากประมวลสถิติงานการทะเบียน (2534) ได้แสดงให้เห็นถึงสถิติการหย่าร้างที่สูงขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง บทบาททางเพศของผู้หญิงและผู้ชายจึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความสอดคล้องกับสภาพสังคม ผู้หญิงในปัจจุบันจะเรียนรู้บทบาทของการออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ในขณะที่ผู้ชายควรมีการเรียนรู้บทบาทของการดูแลเรื่องลูกและงานบ้าน จากรายงานการวิจัยของคาลิช (Kalish, 1975) พบว่า ครอบครัวที่พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านทั้งคู่ควรมีการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระทางบ้านอย่างเสมอภาคกัน จะทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น

ถึงแม้ว่าจะมีการให้ความเสมอภาคสำหรับผู้ชายและผู้หญิงมากขึ้นแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับการแบ่งแยกเพศยังคงมีอยู่ในทุกสังคม ซึ่งนักการศึกษาปฐมวัยหลาย ๆ ชาติต่างตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งแยกทางเพศที่ก่อให้เกิดข้อจำกัดและขาดความเสมอภาคทางการเรียนรู้ของเด็ก อีกทั้งการที่เด็กได้เรียนรู้บทบาททางเพศของตนเพียงบทบาทเดียวจะทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสการเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมอื่นที่หลากหลายมากขึ้น (McCarthy, 1980) ดังนั้นในการประชุมนานาชาติขององค์การการศึกษาปฐมวัยของโลก O.M.E.P. (Organization Mondiale pour l'Education Pre'scolaire-World Organization for Early Childhood Education) จึงได้บรรจุหัวข้อการประชุมเรื่องปัญหาความไม่เสมอภาคทางเพศและการแบ่งแยกเพศของเด็กไว้ด้วย และที่ประชุมได้เสนอแนวทางเพื่อเพิ่มความเสมอภาคต่อเด็กโดยการกำจัดการแบ่งแยกชนชั้นเชื้อชาติและความไม่เท่าเทียมทางเพศออกไป (Declaration From O.M.E.P. Asia-Pacific Conference, 1993) ซึ่งการจัดการศึกษาโดยให้ความเสมอภาคทางเพศสำหรับเด็กทุกคนนั้นเป็นวิธีการที่ช่วยลดความไม่เท่าเทียมทางเพศลง และยังเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่สันติศึกษา (Peace Education) อีกด้วย (Demand Sparks and A.B.C. Tasks Force, 1989)

จากการให้ความสำคัญด้านความเสมอภาคทางเพศสำหรับเด็ก ดังกล่าวข้างต้น จึงควรมีแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่จะสร้างให้เกิดความเสมอภาคทางเพศด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมต่อพัฒนาการของเด็ก และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบัน

การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ความเสมอภาคทางเพศจะช่วยลดข้อจำกัดของบทบาททางเพศที่แตกต่างกันซึ่งเป็นสาเหตุของการทำให้เกิดข้อจำกัดในการเรียนรู้ของเด็ก (Stiener, 1980) การจัดการเริ่มต้นตั้งแต่แรก เพราะการที่เด็กได้เรียนรู้เร็วจะสามารถกำจัดพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกตามเพศของตนเองเพียงบทบาทเดียวได้เร็วขึ้น (Simmons, 1976) วิธีที่จะทำให้เด็กลดความยึดมั่นในการแสดงบทบาททางเพศของตนเองเพียงเพศเดียว คือ การนำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศมาใช้ (Guttentag and Bray, 1976; Flerk, Fidler and Rogers, 1976)

โครเกอร์ (Kroger, 1990) ได้ศึกษาถึงผลของการนำหลักสูตรแบบไม่แบ่งแยกเพศ มาใช้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของบทบาททางเพศของเด็กวัยอนุบาลเพศชายจำนวน 10 คน และเพศหญิงจำนวน 12 คนโดยศึกษาจากการเล่นสมมติของเด็กและการเข้าไปเล่นในบริเวณที่วางของเล่น พบว่าเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศเรียนรู้บทบาททางเพศหลากหลายกว่าเด็กที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

โคบินสกี และซูกาวาระ (Kobinski and Sugawara, 1984) ได้ศึกษาการนำหลักสูตรแบบไม่แบ่งแยกเพศ มาใช้ เพื่อศึกษาถึงการเรียนรู้บทบาททางเพศของเด็กวัยอนุบาลเพศชายจำนวน 32 คนและเพศหญิงจำนวน 32 คน พบว่าสามารถช่วยลดพฤติกรรมแสดงออกทางเพศเพียงเพศเดียวแตกต่างจากเด็กในกลุ่มควบคุมที่สอนโดยใช้หลักสูตรควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับสปริงและโคเฮน (Sprung, 1975; Cohen, 1976) ที่กล่าวว่า วิธีการที่จะช่วยลดความยึดมั่นของเด็กในการแสดงบทบาททางเพศของตนเพียงด้านเดียวและช่วยเพิ่มความตระหนักด้านทางเลือกอื่นที่เด็กสามารถแสดงออกได้อย่างหลากหลายนั้น คือ ควรนำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศมาใช้ซึ่งเป็นวิธีการที่การจัดการเรียนการสอนจะไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศของเด็ก การปฏิบัติต่อเด็กทุกคนจะได้รับความอิสระจากความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับบทบาททางเพศ โดยที่เด็กแต่ละคนจะประสบผลสำเร็จด้านการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มตามความสามารถของตนเอง (Sprung, 1975; McCune and Jacklins, 1979; Demand Sparks and A.B.C.Task Force, 1989) อีกทั้งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้บทบาททางเพศที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

การจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศนั้น ในด้านที่เกี่ยวกับการสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูจะเน้นสื่อการเรียนการสอนที่แสดงถึงความเสมอภาคของบทบาททางเพศของผู้หญิงและผู้ชาย กิจกรรมที่นำมาใช้เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้ความเสมอภาคทางเพศ ซึ่งแมคคาที (McCarthy, 1980) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมที่สามารถนำมาใช้คือ การให้เด็กเล่นสมมติ การเชิญวิทยากรการพาไปศึกษานอกสถานที่ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่หลากหลายจากประสบการณ์จริงจากตัวแบบและการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมใหม่ ๆ โดยการส่งเสริมให้เด็กผู้หญิงเข้าไปเล่นของเล่น

ในศูนย์ไม้บล็อกและสิ่งเสริมเด็กผู้ชายเข้าไปเล่นในศูนย์เล่นสมมติ (Damand Sparks and A.B.C.Task Force, 1989) ซึ่งจากการวิจัยต่อมาพบว่าเด็กผู้หญิงชอบที่จะเข้าไปเล่นของเล่นในศูนย์เล่นสมมติมากกว่าเด็กผู้ชาย และเด็กผู้ชายก็ชอบเข้าไปเล่นในศูนย์ไม้บล็อกมากกว่าเด็กผู้หญิง (Adams, 1983; Beeson & Williams, 1987)

ในด้านเนื้อหามุ่งไปยังการแสดงออกของบทบาททางเพศของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม เริ่มต้นจากตัวเด็กเอง พ่อแม่ของเด็กและบุคคลที่ประกอบอาชีพที่สังคมยอมรับให้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย มีโอกาสประกอบอาชีพเหล่านี้ได้เท่าเทียมกัน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศคือ การวางรากฐานให้กับเด็กด้านความเสมอภาคทางเพศในสังคมด้วยการเตรียมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน และเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้บทบาททางเพศของตนเองและเพศอื่น โดยผ่านการกระทำด้วยตนเองและการช่วยเหลือให้การส่งเสริมของครู อีกทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นของเล่นในศูนย์ต่าง ๆ โดยไม่จำกัดเพศของเด็ก ทั้งนี้เพราะของเล่นเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้บทบาททางเพศ (Mitchell, 1973)

จากรายงานผลการวิจัยของบราวน์ (Brown, 1956) พบว่า ของเล่นสามารถแสดงออกให้รู้ว่าเด็กมีพฤติกรรมของความเป็นผู้ชาย หรือความเป็นผู้หญิง การที่เด็กเลือกของเล่นประเภท บ่งบอกความเป็นผู้ชาย (masculine sex-type toy) จะแสดงว่าเด็กคนนั้นชอบแสดงออกทางบทบาทของเพศชาย ในทำนองเดียวกันถ้าเด็กเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง (feminine sex-type toy) ก็แสดงว่าเด็กชอบแสดงออกทางบทบาทของเพศหญิง

เฟียนและคณะ (Fein, et.al, 1975) กล่าวว่า เด็กที่มีอายุ 20 เดือนเริ่มมีความชอบที่จะเล่นตามเพศของตนเองและของเล่นที่เด็กวัยนี้ชอบเล่นจะสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางเพศ ในขณะที่ความชอบเล่นหรือเกมการเล่นของเด็กอายุ 5-6 ปี จะมีความแตกต่างกันระหว่างเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายอย่างเห็นได้ชัด เมื่อบอกให้เด็กเลือกรูปของเล่น เด็กแต่ละเพศจะเลือกรูปภาพของเล่นที่เพศของตนจะเล่นของเล่นชนิดนั้นและเลือกที่จะเล่นกับเพื่อนเพศเดียวกัน (Laosa and Brophy, 1972)

จะเห็นได้ว่า ของเล่นสามารถบ่งบอกพฤติกรรมของเด็กแต่ละเพศได้ เพราะเด็กมักจะเลือกเล่นของเล่นตามเพศของตนเอง นอกจากนี้ของเล่นและการเล่นของเด็กยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในการแสดงออกทางบทบาททางเพศของตนเองได้ด้วย (McCarthy, 1980)

ด้วยเหตุผลหลายประการตามที่กล่าวมาแล้ว จะพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศนั้น เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนในแนวใหม่ที่สามารถช่วยลดข้อจำกัดในการแสดงออกของบทบาททางเพศที่เด็กได้เรียนรู้และปลูกฝังให้มีเพียงบทบาทเดียวเนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศของเด็กวัยอนุบาลในประเทศไทย และผู้วิจัยมีความสงสัยว่า เมื่อเด็กวัยอนุบาลได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศแล้วจะมีความเปลี่ยนแปลงความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น แตกต่างกับเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาว่าการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศนั้นจะมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่นของเด็กวัยอนุบาล ที่แบ่งออกเป็นความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง (feminine sex-type toy) และความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย (masculine sex-type toy) หรือไม่ โดยศึกษาจากการให้เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงเลือกของเล่นจากชุดของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น และการสังเกตการเข้าไปเล่นของเล่นในศูนย์การเรียน 2 ศูนย์ คือศูนย์ไม้บล็อกและศูนย์เล่นสมมติ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางและเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความเสมอภาคทางการเรียนรู้ และการแสดงออกของเด็กวัยอนุบาลโดยไม่ใช้เพศเป็นข้อจำกัด มีการปรับปรุงแนวทางการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสามารถและพัฒนาการของเด็ก และความเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกเพศทุกวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศที่มีต่อความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น ของเด็กวัยอนุบาลเพศชาย
2. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศที่มีต่อความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น ของเด็กวัยอนุบาลเพศหญิง
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นของเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศ

สมมติฐานของการวิจัย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลในปัจจุบัน นับว่ามีความสำคัญมากเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พัฒนาการทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยนี้จึงต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้าน อย่างเต็มศักยภาพของเด็กทุกคน และไม่ใช่เพศเป็นข้อจำกัดในการเรียนรู้ การที่เด็กมีโอกาสเรียนรู้บทบาทของคนแต่ละเพศว่าสามารถแสดงออกได้อย่างไรหลากหลายนั้น เป็นการวางพื้นฐานการดำเนินชีวิตของเด็กในสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งทำให้เด็กได้ค้นพบว่าตัวเองมีความชอบประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้รับ มากกว่าประสบการณ์เดิมที่เด็กเคยได้รับมา การที่เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายนั้นจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาตนเองให้เท่าทันกับความเจริญก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบัน ดังนั้นการที่เด็กได้เรียนรู้บทบาทของการแสดงออกที่หลากหลายนับว่า เป็นการทำให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาจึงควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งที่ผ่านมา การจัดการศึกษาหรือการจัดกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลของครูนั้นยังมีข้อจำกัดทางเพศอยู่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้บทบาททางเพศของตนเองเพียงเพศเดียว และจากการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศนั้นสามารถทำให้เด็กลดค่านิยมในการแสดงออกของบทบาททางเพศตามเพศของตนเองอย่างเดี๋ยวล้มได้มากและยัง

เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้บทบาททางเพศของเพศอื่นอีกด้วย (Sprung, 1975) การปลูกฝังให้เด็กวัยอนุบาลได้เรียนรู้ว่าบุคคลทุกคนสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกันนั้นนับว่าเป็นการวางพื้นฐานให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถปรับตัวให้ทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

โคบินสกี และซูกาวาระ (Kobinski and Sugawara, 1984) ได้ศึกษาการนำหลักสูตรแบบไม่แบ่งแยกเพศ มาใช้เพื่อศึกษาถึงการเรียนรู้บทบาททางเพศของเด็กวัยอนุบาลเพศชายจำนวน 32 คน เพศหญิงจำนวน 32 คน พบว่า สามารถช่วยลดพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศเพียงเพศเดียวของเด็กได้แตกต่างจากเด็กในกลุ่มควบคุมที่สอนโดยใช้หลักสูตรควบคุม

โครเกอร์ (Kroger, 1990) ได้ศึกษาถึงผลของการนำหลักสูตรแบบไม่แบ่งแยกเพศ มาใช้เพื่อศึกษาพฤติกรรมแสดงออกของบทบาททางเพศของเด็กวัยอนุบาลเพศชายจำนวน 10 คน และเพศหญิงจำนวน 12 คน โดยศึกษาจากการเล่นสมมติของเด็กและการเลือกเข้าไปเล่นในบริเวณที่วางของเล่น พบว่าเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศเรียนรู้บทบาททางเพศหลากหลายกว่าเด็กที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ในด้านความชอบของเล่นของเด็กนั้น สามารถบ่งบอกถึงรูปแบบการแสดงออกของบทบาททางเพศ จากงานวิจัยของเปอร์เรทที และซิดนีย์ (Perretti and Sydney, 1984) ที่ศึกษาถึงรูปแบบการเลือกของเล่นของพ่อแม่ที่มีผลต่อความชอบของเล่น และรูปแบบการแสดงออกทางเพศของเด็กที่มีอายุ 2-3 ปี พบว่าความชอบของเล่นของเด็กมีความสัมพันธ์กับความชอบของเล่นของพ่อแม่ และมีความเชื่อมโยงต่อการแสดงออกของบทบาททางเพศของเด็ก

จากเหตุผลและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วจะพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศสามารถช่วยลดค่านิยมการแสดงออกของบทบาททางเพศด้านเดียวของเด็กได้และพฤติกรรมแสดงบทบาททางเพศของเด็กนั้น สามารถวัดได้จากการเลือกของเล่นของเด็ก ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. เด็กวัยอนุบาลเพศชายที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศมีความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิงสูงกว่าเด็กวัยอนุบาลเพศชาย ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เด็กวัยอนุบาลเพศหญิงที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศมีความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชายสูงกว่าเด็กวัยอนุบาลเพศหญิงที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. เด็กวัยอนุบาลเพศชายที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น แตกต่างจากเด็กวัยอนุบาลเพศชายที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. เด็กวัยอนุบาลเพศหญิงที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น แตกต่างจากเด็กวัยอนุบาลเพศหญิงที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 5-6 ปี โรงเรียนบางชั้น (ปल्लीวิทยานุสรณ์) สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 36 คน

2. ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยเป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ทดสอบตัวอย่างประชากรก่อนการทดลอง (pre-test) โดยให้เลือกของเล่นจากชุดของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น จำนวน 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิงและของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชายอย่างละ 5 ชนิด

2.2 ดำเนินการทดลองโดยการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศเป็นเวลา 8 สัปดาห์

2.3 ทดสอบตัวอย่างประชากรหลังการทดลอง (post-test) โดยให้เลือกของเล่นจากชุดของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น จำนวน 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิงและของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย อย่างละ 5 ชนิด

2.4 สังเกต และจดบันทึกพฤติกรรมการเล่นในศูนย์การเรียน หลังจากทำการทดลองเป็นเวลา 1 สัปดาห์

3. แผนการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศจำนวน 40 แผน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแผนการสอนที่ใช้สอนตามแนว การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 แผน

4. ความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น วัดโดยให้เด็กเลือกของเล่น จากชุดของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่นจำนวน 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยของเล่นชนิดบ่งบอกความ เป็นผู้หญิงและของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย อย่างละ 5 ชนิด

5. ตัวแปรในการวิจัย แบ่งเป็น

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

5.1.1 การจัดการเรียนการสอน แบบไม่แบ่งแยกเพศ และการจัดการเรียน การสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร

5.1.2 เพศของเด็ก ได้แก่ เพศหญิง และเพศชาย

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เนื่องจากนักวิจัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน มีประสบการณ์และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งนี้จึงไม่ คำนึงถึงความแตกต่างด้านประสบการณ์ ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

2. ผู้วิจัยเลือกจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศในช่วงเวลาของ การจัดกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม และกิจกรรมในศูนย์การเรียน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่เปิดกว้างทำให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และกิจกรรมในศูนย์การเรียนจะเป็น กิจกรรมที่เด็กได้เลือกเล่น หรือทำกิจกรรมโดยเฉพาะศูนย์เล่นสมมติและศูนย์ไม้บล็อก

3. คะแนนความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น สามารถวัดจากการ เลือกของเล่นในชุดของเล่นชนิดบ่งบอกเพศของผู้เล่น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนของครู ในกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มและกิจกรรมในศูนย์การเรียน ที่ให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคในการแสดงบทบาททางเพศของเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย ตามหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง ตัวฉันครอบครัวของฉัน อาชีพหม้อและพยาบาล อาชีพครู อาชีพตำรวจ อาชีพค้าขาย อาชีพทหาร และอาชีพช่างเสริมสวย

กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นตามหน่วยการเรียนการสอนในหนึ่งสัปดาห์ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ความเสมอภาคทางเพศและการแสดงบทบาททางเพศของตนเองและเพศอื่น ด้วยการใช้สื่อ วัสดุทัศน สไลด์ รูปภาพ การเล่นเกม การมีวิทยากรและการศึกษานอกสถานที่ โดยมีลักษณะกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มที่นำมาใช้ ดังนี้ กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มโดยครูเป็นผู้สอน กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มโดยการเล่นสมมติ กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มโดยมีวิทยากร กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มโดยการศึกษานอกสถานที่ และกิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่มเพื่อสรุปโดยครูเป็นผู้สอน

กิจกรรมในศูนย์การเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ครูแบ่งเด็กเข้าไปในศูนย์ เล่นสมมติและศูนย์ไม้บล็อก เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เล่นหลังจากการเรียนเป็นกลุ่ม โดยมีลักษณะการแบ่งเด็กในแต่ละวันดังนี้ วันจันทร์ ให้เด็กทุกคนทั้งเพศหญิงและเพศชายเข้าไปเล่นของเล่นเฉพาะในศูนย์ เล่นสมมติ วันอังคารให้เด็กทุกคนทั้งเพศหญิงและเพศชายเข้าไปเล่นของเล่นเฉพาะในศูนย์ไม้บล็อก วันพุธให้เด็กผู้ชายทุกคนเข้าไปเล่นของเล่นในศูนย์ เล่นสมมติ และให้เด็กผู้หญิงทุกคนเข้าไปเล่นของเล่นในศูนย์ไม้บล็อก วันพฤหัสบดีไม่มีการแบ่งเด็กเข้าศูนย์ วันศุกร์จัดกลุ่มให้เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจำนวนเท่ากันเข้าไปเล่นในศูนย์ เล่นสมมติและศูนย์ไม้บล็อก

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัด กรุงเทพมหานคร หมายถึง การเรียนเป็นกลุ่มในช่วงเวลาของกิจกรรมในวงกลมตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร และกิจกรรมในศูนย์การเรียนโดยให้เด็กเลือกเล่นเองตามความสนใจ ตามหน่วยการเรียนการสอน เรื่อง ตัวฉัน ครอบครัวของฉัน อาชีพหมอและพยาบาล อาชีพครู อาชีพตำรวจ อาชีพค้าขาย อาชีพพ่อกับแม่และอาชีพช่างเสริมสวย ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคในการแสดงบทบาททางเพศด้านเนื้อหาและการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนของครู

ของเล่น หมายถึง สิ่งของที่เป็นสิ่งจำลองของจริง และเป็นสิ่งที่เด็กนำมาประกอบการเล่น ซึ่งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายมีความชอบที่จะเลือกเล่นของเล่นแตกต่างกัน โดยเด็กผู้ชายชอบเล่นของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชายและเด็กผู้หญิงชอบเล่นของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง

ของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง หมายถึง ของเล่นที่เป็นสิ่งจำลองของการปฏิบัติบทบาทที่สังคมคาดหวังต่อเพศหญิงได้แก่ เครื่องครัวจำลอง(กะทะและตะหลิว เตาแก๊ส ถ้วยจาน มีดและเขียง หม้อหุงข้าวไฟฟ้า) เครื่องประดับและเครื่องแต่งกายจำลอง(สร้อยคอ ต่างหู กำไล กระเป๋าสะพาย รองเท้าส้นสูง) ตุ๊กตาและอุปกรณ์เครื่องใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก(ตุ๊กตาเด็กทารก ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ขวดนม อ่างอาบน้ำเด็กจำลอง เปลเด็กจำลอง) อุปกรณ์เย็บปักถักร้อย(สะดึง ปักผ้า ของเล่นสำหรับร้อยลูกปัด ของเล่นสำหรับร้อยพวงมาลัย กรรไกร คัตเตอร์ เข็ม ไหมพรม สำหรับปัก) อุปกรณ์ในการเสริมสวย(หวีแปรง กระจก ตลับแป้ง ลิปสติก ที่ปิดแก้ม)

ของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย หมายถึง ของเล่นที่เป็นสิ่งจำลองของการปฏิบัติบทบาทที่สังคมคาดหวังต่อเพศชายได้แก่ อาวุธจำลอง(ปืนพก ปืนกล มีด ดาบ ธนู) เครื่องกีฬาประเภทที่ใช้กำลังและใช้แรง(ลูกฟุตบอลขนาดกลาง นวมสำหรับชกมวย ที่ยกน้ำหนัก กระบองพลาสติก ตะกร้อ) เครื่องมือช่างจำลอง(ฆ้อน ไขควง เลื่อย เลื่อย คีม) เครื่องยนต์กลไกจำลอง(เครื่องบิน รถถัง รถตักดิน รถบรรทุก รถตำรวจ) หุ่นยนต์(หุ่นยนต์จูเรนเจอร์ หุ่นยนต์ทหาร หุ่นยนต์ซูเปอร์แมน หุ่นยนต์ไคเรนเจอร์ หุ่นยนต์ไบโอ)

ความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น หมายถึง ความสนใจในการเลือกของเล่นของเด็กวัยอนุบาลเพศชายและเพศหญิง โดยเด็กผู้ชายจะมีความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย ส่วนเด็กผู้หญิงจะมีความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง

ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศ ที่มีต่อความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของคะแนนความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิงของนักเรียนวัยอนุบาลเพศชาย และคะแนนความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชายของนักเรียนวัยอนุบาลเพศหญิง ที่สูงขึ้นในกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่นแต่ละชุดให้เด็กเลือกของเล่น 3 ชนิด ถ้าเด็กเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง 2 ใน 3 ชนิด แสดงว่าของเล่นชุดนี้เด็กเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง และถ้าเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย 2 ใน 3 ชนิด แสดงว่าของเล่นชุดนี้เด็กเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย และถ้าให้เด็กเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกเพศผู้เล่นจำนวน 5 ชุด ถ้าเด็กเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิงจำนวน 3 ใน 5 ชุด แสดงว่าเด็กมีความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้หญิง ในขณะที่ถ้าเด็กเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชายจำนวน 3 ใน 5 ชุด แสดงว่าเด็กมีความสนใจในการเลือกของเล่นชนิดบ่งบอกความเป็นผู้ชาย

พฤติกรรมการเล่น หมายถึง วิธีการเล่นในศูนย์เล่นสมมติและศูนย์ไม้บล็อกของเด็กวัยอนุบาลเพศหญิงและเพศชาย ในด้านการเล่นสมมติเกี่ยวกับอาชีพ และบทบาทของบุคคลต่าง ๆ การเลือกอุปกรณ์ประกอบการเล่น การเลือกเพศของเพื่อนเล่น และระยะเวลาของการเล่น

เด็กวัยอนุบาล หมายถึง นักเรียนชั้นเด็กเล็ก ซึ่งมีอายุ 5-6 ปี โรงเรียนบางชั้น (ปทุมวิทยานุสรณ์) ปีการศึกษา 2537 สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้บทบาททางเพศของเด็ก และมีการปรับปรุงแนวการจัดประสบการณ์ การสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศของเด็ก
2. เป็นแนวทางให้นักการศึกษา ครู และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศของเด็กวัยอนุบาล ได้นำไปปรับปรุงหลักสูตรและวางแผนโครงการสำหรับการศึกษาโดยเน้นความเสมอภาคของเด็ก
3. เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยท่านอื่นได้ศึกษาค้นคว้ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งแยกเพศสำหรับเด็กวัยอนุบาลได้กว้างขวางมากขึ้น